

UNIVERSITAT OBERTA
DE CATALUNYA

DOCTORA *HONORIS CAUSA*

Prof. Brenda Gourley
2011

Discurs d'acceptació

Senyores i senyors,

Vivim en un temps incert i preocupant. Però també vivim en un temps meravellós. Mai abans el món no havia estat tan pròsper, mai no hi havia hagut tanta gent que visqués una vida tan llarga i saludable, mai no havíem disposat d'una tecnologia tan extraordinària ni havíem assolit, en general, el nivell d'educació que tenim ara. I, tanmateix, en nombres absoluts, mai no hi havia hagut tanta gent que visqués en la pobresa, mai no havien mort tantes persones de malalties que s'haurien pogut evitar, mai el planeta no havia estat tan amenaçat, mai no hi havia hagut tanta gent necessitada d'educació. I és l'educació el que impulsa el desenvolupament sostenible, el que és fonamental perquè la ciutadania estigui ben informada i per a aconseguir la pau i l'harmonia –fins i tot la prolongació de la vida– de la nostra espècie en aquest planeta.

I el millor de tot és que tenim al nostre abast els mitjans per a educar un grandíssim nombre de persones; i no em refereixo a l'educació convencional dels pocs que (relativament parlant) poden recórrer la distància que els separa dels indrets físics on es produeix l'aprenentatge, en especial les universitats. Això continuarà essent forçosament un privilegi de la minoria. Però la nostra ciència, la nostra tecnologia, la nostra imaginació i la nostra ingenuïtat ens han portat a una situació en la qual tenim altres mitjans. Ara tenim cobertura de satèl·lit gairebé universal, disposem d'una xarxa capaç de contenir dipòsits de coneixement cada cop més grans i hem après moltes coses sobre pedagogia i sobre com es pot ensenyar i aprendre en aquest nou entorn. És per això que vivim en un temps apassionant ple de possibilitats; unes possibilitats que van molt més enllà de les que hem tingut en qualsevol altre moment de la història.

El que hem inventat amb aquesta nova tecnologia ens ha capacitat per a comunicar-nos amb més gent que mai i, el que encara és més important en el terreny acadèmic, ens ha permès participar en el procés de producció d'una manera que abans era del tot impossible. Ara sentim «veus» que abans no podíem sentir, compartim artefactes, obres d'art i peces de museu d'una manera totalment nova, sabem coses dels altres d'una manera que ni tan sols podíem arribar a somniar fa només unes dècades. Mentre parlem, milers de llibres, pintures i artefactes s'estan

digitalitzant i aquest fet, juntament amb la formidable capacitat que han assolit els ordinadors, ens dona la possibilitat de dur a terme investigacions que abans no ens hauríem pogut ni plantejar o cercar en grans repositoris de coneixement que abans hauria estat humanament impossible examinar. Tot plegat comporta haver de redefinir el que significa ser un professor universitari i, de fet, no solament les aptituds i l'experiència tecnològica que necessitem per a desenvolupar activament la nostra professió, sinó també què esperem dels nostres alumnes en tots els àmbits.

Els grans temes del món són complexos i polifacètics. Per a abordar-los, caldrà confiar en la voluntat i la imaginació d'estudiosos i acadèmics d'arreu del món. Mai no ha estat tan necessària la col·laboració en el terreny de l'aprenentatge, la recerca i els serveis. En el procés, haurem d'aprendre a compartir: compartir el coneixement, compartir la tecnologia, compartir la manera d'entendre l'aprenentatge en aquest nou segle, compartir la riquesa comuna. I, al meu entendre, hi estem obligats. Si cadascú treballa pel seu compte, en diferents institucions, en diferents països, en diferents continents, passarà molt de temps abans que puguem arribar a totes les persones que amb tanta urgència necessiten educació i desenvolupament, visquin on visquin.

El moviment de recursos educatius oberts és un pas essencial en la bona direcció. Un nombre relativament petit d'universitats penja al web un gran nombre de cursos i recursos d'aprenentatge, que es poden utilitzar de franc i poden ser adaptats i reutilitzats pels usuaris com més els convingui. És un bon principi. Internet ha permès arribar a un nombre creixent de persones i, de fet, facilita la nostra interacció, encara que només sigui a temps parcial. I tots i cada un de nosaltres tenim l'obligació de preguntar-nos si fem tot el que és a les nostres mans per a garantir que també nosaltres, com a individus, som capaços de compartir i aprendre. Tenim la sort de viure en un món extraordinari que posa al nostre abast els mitjans necessaris per a comunicar-nos i, en el procés, ens permet descobrir que en el gènere humà hi ha moltes més coses que ens uneixen que no pas que ens divideixen i que tots podem fer la nostra aportació individual a les causes que compartim. En això, tots tenim el nostre paper.

També voldria dir que en aquest moment les maneres tradicionals d'aprendre i ensenyar no ens conviden a mobilitzar-nos per a fer front als reptes que tenim al davant. Crec que hem d'integrar les activitats de la comunitat en l'experiència educativa dels nostres alumnes i fins i tot perfeccionar-les. Hauríem de tenir en compte les iniciatives que es duen a terme en diverses comunitats universitàries i que poden tenir repercussions en el canvi d'objectius. En la meua opinió, la iniciativa més important és la que es coneix com a «aprenentatge de servei», un moviment que vol que els joves participin en activitats d'aprenentatge per mitjà del servei a les comunitats, tant locals com de llocs situats a certa distància, en un intent de localitzar l'aprenentatge i alhora subratllar la importància i fins i tot la necessitat que els estudiants s'involucrin en la tasca de fer un món millor. El creixement del sector de les ONG és una de les principals tendències del nostre temps, ja que cada cop hi ha més gent que reconeix que els governs no sempre són capaços de solucionar els problemes locals. En efecte, com va observar Daniel Bell: «the national state has become too small for the big problems in life, and too big for the small problems.»¹ (1977, pàg. 132).

Molts ja sabem les iniciatives que s'han dut a terme en algunes universitats per a aconseguir que els estudiants participin en tasques comunitàries directament relacionades amb la seva professió: estudiants de dret que treballen com a advocats d'ofici, estudiants de medicina que col·laboren en consultoris mèdics comunitaris, estudiants de comptabilitat que fan tasques d'assessorament fiscal o financer, etc. Al meu entendre, aquestes feines no haurien de ser voluntàries. Però siguin el que siguin, les universitats haurien de subratllar la importància del voluntariat i haurien de crear les oportunitats necessàries perquè tots els estudiants s'hi poguessin dedicar.

Una altra d'aquestes iniciatives universitàries és la xarxa Talloires, un col·lectiu internacional d'individus i institucions compromeses a reforçar les responsabilitats cíviques, que aprofita les possibilitats que li ofereixen els estudiants universitaris d'arreu del món. Actualment la xarxa és formada per 185 institucions de 59 països de tot el món. Aquesta

¹ «L'estat nacional és massa petit per als grans problemes de la vida i massa gran per als problemes petits.» [N. del T.]

associació entén que els temes del món actual requereixen una mobilització a gran escala i que aquesta mobilització s'ha d'entendre com una de les responsabilitats de les universitats. Quines altres institucions mundials tenen un sentit col·lectiu pel que fa a aquesta missió i a aquest propòsit? La perspectiva d'una xarxa molt extensa que integri milers de professors i milions d'estudiants d'arreu del món ofereix moltes possibilitats. També té importància com a símbol del que sembla apropiat en aquests temps. I és una experiència d'aprenentatge fonamental per als estudiants, que mai no podran dir que no saben de quina manera ells, com a individus, poden marcar la diferència en aquest món tan complex.

Per tant, la meua esperança avui, senyores i senyors, és que explotem el potencial de les noves tecnologies i aprofitem les oportunitats educatives que ens brinden i les xarxes que han originat, i que ho fem amb la consciència que poden ser un element essencial per a solucionar els nombrosos problemes que se'ns plantegen en el segle XXI. Aquesta generació determinarà col·lectivament si la vida sobreviurà en el nostre planeta tal com ara la coneixem. Com a educadors tenim l'obligació d'impulsar, ajudar, estimular i, sobretot, equipar els nostres estudiants amb els valors i les aptituds necessaris per a tirar endavant aquestes iniciatives.

Senyores i senyors, avui tinc l'honor de ser investida doctora *honoris causa* per la Universitat Oberta de Catalunya. Agraïxo la Universitat per aquest reconeixement. Si he estat capaç de tenir ni que sigui el més petit paper en el món de l'educació, ho considero un privilegi com, de fet, considero un privilegi viure en aquesta època apassionant. L'únic que lamento és no haver fet més coses.

Referències

Daniel Bell (estiu de 1977). "The Future World Disorder". *Foreign Policy*, pàg. 132.

Talloires Network

<http://www.tufts.edu/talloiresnetwork/>